

2. DÖNEM 2. YAZILI HAZIRLIK SORULARI

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

1. Aşağıda verilen ifadeleri doğru ve yanlış olarak işaretleyiniz.

1.	Vatandaşlık okuryazarlığı olan bir birey toplumda aktif katılımcıdır.	D
2.	Etkin vatandaşlık toplumsal düzenin devamı için önemlidir.	D
3.	Etkin vatandaş yalnızca kendi haklarının farkındadır.	Y
4.	Etkin vatandaşın sorumluluklarını yerine getirmesi yeterlidir.	Y
5.	Etkin vatandaş sabit fikirlidir.	Y
6.	Etkin vatandaşların bulunduğu bir ülkede demokrasi gelişir.	D
7.	Vatandaşlık okuryazarlığına sahip bir birey doğru bilgiye ulaşmayı önemser.	D
8.	Etkin vatandaş doğaya ve diğer canlılara karşı merhametlidir.	D

2. Aşağıda verilen durumlara ait hak ve sorumluluğu, ilgili alanlara "✓" işaretleyiniz.

	Hak	Sorumluluk
1. Ayşe, eve gitmek için otobüse binecektir.	✓	
2. Mehmet Bey, tedavi görmek için hastaneye gitmiştir.	✓	
3. Can ve arkadaşları oyun parkına gitmişlerdir.	✓	
4. Ali Bey, vergisini düzenli olarak ödemiştir.		✓

3. Aşağıda verilen sorunların çözümleri için başvurulacak kurumları karşısındaki kutulara yazınız.

	Sorun	Kurum
1.	Sokağımızdaki lambaların yanmaması ve çöplerin toplanmaması.	Belediye
2.	Okul kantininde satılan ürünlerin son kullanma tarihinin geçmiş olması.	Okul İdaresi
3.	Mahallemize yeni bir çocuk parkı yapılması talebi.	Tarım ve Orman Bakanlığı (ALO 174)
4.	Satın alınan bir elektronik ürünün bozuk çıkması ve firmanın iade almaması.	Muhtarlık
5.	Komsunun sürekli yüksek sesle müzik dinleyerek rahatsızlık vermesi.	Belediye Tüketici Hakem Heyeti Polis / Jandarma (112)

Yiyecek
Faturalar
Giyecek

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

4. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

yenilenebilir

erozyon

ham madde

çevre dostu
ürün

yenilenemeyen

damlama

geri dönüşüm

Sıfır Atık

1. Atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek tekrar üretim sürecine dahil edilmesine **geri dönüşüm** denir.
2. Petrol, kömür ve doğal gaz kullanıldıkça tükenen, yani **yenilenemeyen** enerji kaynaklarıdır.
3. Tarımda su israfını önlemek için basınçlı sulama sistemlerinden biri olan **damlama** sulama tercih edilmelidir.
4. Doğal kaynaklar sanayide ürün elde etmek için **ham madde** olarak kullanılır.
5. Doğaya zarar vermeyen ve israfı önleyen ürünler ... **çevre dostu ürün** olarak adlandırılır.

5. Bir ailenin bütçesinde yer alan giderlerden 3 tanesini aşağıya yazınız.

Yiyecek

Faturalar

Giyecek

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

6. Aşağıdaki durumların demokrasinin hangi temel nitelikleri ile ilgili olduğunu boş bırakılan yerlere yazınız.

1.	Hatice Hanım'ın seçimlerde oy kullanması Seçme ve seçilme hakkı
2.	Ayşegül Hanım'ın düşüncelerini söyleyebilmesi Özgürlük
3.	Herkesin yasalara uymak zorunda olması Hukukun üstünlüğü
4.	Ali Bey'in bir siyasi partiye üye olması Katılım
5.	Ersin Bey'in TEMA Vakfının etkinliklerine katılması Katılım
6.	Mecliste birden fazla partinin olması Çoğulculuk
7.	Halkın, devlet yönetiminde söz sahibi olması Millî egemenlik

7. Aşağıdaki verilen durumlardan etkin vatandaşın tutum ve davranışlarına uygun olanların kutucuğuna "✓" işareti koyunuz.

1	Doğal ve tarihî varlıkların korunması için üzerine düşeni yapar ve gerekli durumlarda yetkililerle irtibat kurar.	✓
2	Dilekçe hakkını kullanır.	✓
3	Menfaatleri için bazı durumlarda sorumluluklarını aksatır.	
4	Daha ucuz alışveriş yapmak için fiş almaz.	
5	Seçim zamanı geldiğinde oy kullanır.	✓
6	Sivil toplum kuruluşlarına destek verir.	✓
7	Farklı görüşlere tahammülü yoktur.	
8	Sorunları yasal yollardan çözüme kavuşturmak için adım atar.	✓

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

8. Aşağıda verilen ifadeleri doğru ve yanlış olarak işaretleyiniz.

1. Temel insan hakları ve sorumluluklarını bilen bireyler haksızlığa uğradığında daha bilinçli davranırlar.
2. Sahip olunan her hak, beraberinde bazı sorumluluklar da getirir.
3. Çocuklar, yalnızca eğitim hakkına sahiptir.
4. Hak ve özgürlüklerin yasalarla korunduğu ülkelerde karışıklık hâkimdir.
5. En temel insan hakkı, yaşama hakkıdır.
6. Savaş, salgın hastalık gibi durumlarda insanların bazı temel hak ve özgürlükleri kısıtlanabilmektedir.
7. Haberleşme hakkında gizlilik esastır.
8. Konut dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği ile aynı doğrultuda bir haktır.
9. Temel hak ve sorumluluklar 18 yaşından itibaren kullanılmaya başlanır.
10. Özgürlük, kişinin kendine ve başkalarına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülüklerini zamanında gerçekleştirmesidir.
11. Toplum düzenini sağlamak için sorumlulukların yerine getirilmesi gerekir.
12. Çocuğun uygun bir yaş sınırına ulaşmadan önce çalışmasına izin verilemez.
13. Düşünce özgürlüğü kapsamında fikirlerimizi açıklarken saygılı olmak bir sorumluluktur.

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

9. Aşağıdaki sorumlulukların hangi kuruma ait olduğunu aşağıdaki kutulara belirtiniz.

Bazı Kurumların Sorumlulukları	
1.	Mahalle veya köy halkının ihtiyaçlarını belirleyip ilgili kurumlara iletmek
2.	Mahallede veya köyde düzeni ve huzuru sağlamak için güvenlik güçleriyle iş birliği yapmak
3.	Şehrin temizliğini sağlamak, çöp toplama ve atık yönetimini düzenlemek
4.	Su, kanalizasyon ve altyapı hizmetlerini yürütmek
5.	Park, bahçe ve yeşil alanlar oluşturmak ve bakımını yapmak
6.	Devleti il / ilçede temsil etmek ve devlet işlerini yürütmek
7.	Kanunları, yönetmelikleri ve genelgeleri il / ilçede uygulamak
8.	Kamu kurumlarının çalışmalarını düzenlemek ve denetlemek
9.	İl / ilçede huzur, güvenlik ve düzeni sağlamak
10.	İmar planlarını hazırlamak ve yapı ruhsatlarını vermek

Muhtarlık
1 - 2

Belediyeler
3 - 4 - 5 - 10

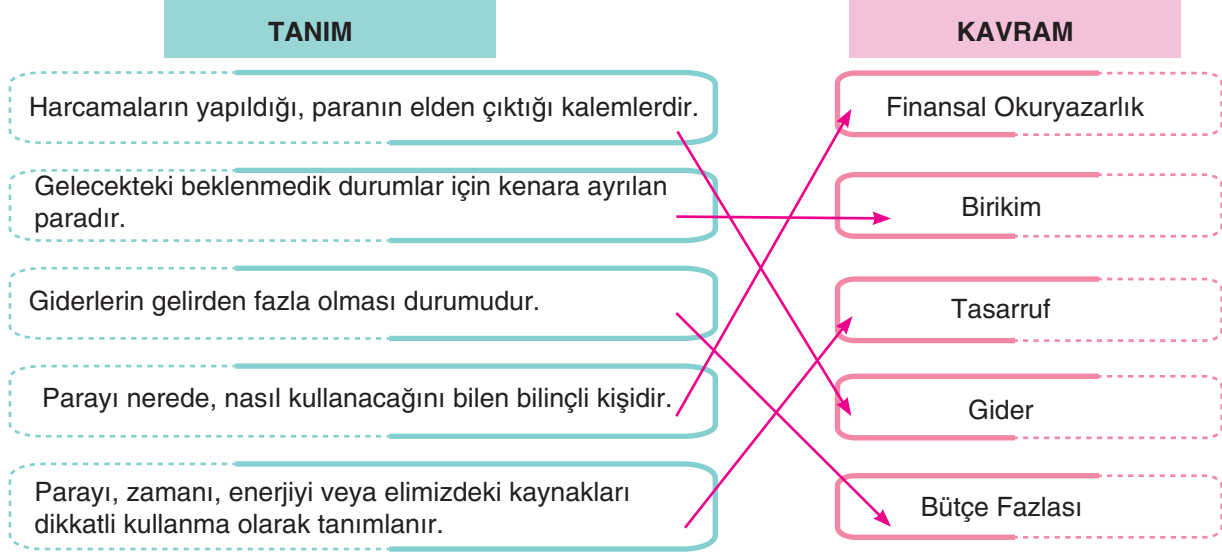
Kaymakamlık / Valilik
6 - 7 - 8 - 9

10. Ülkemizde su kaynaklarından yararlanma yollarından 3 tanesini aşağıya yazınız.

1.	İçme suyu olarak kullanmak
2.	Tarımsal alanları sulamak
3.	Balıkçılık yapmak

11. Aşağıda verilen tanımları ilgili oldukları kavramlarla ok çizerek eşleştiriniz.

12. Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

Evimizde elektriği tasarruflu kullanmak, sadece babamızın ödeyeceği faturayı düşürmez; aynı zamanda ülkeye zenginleşmesine katkı sağlar.” diyen bir kişi bu düşüncesini nasıl savunabilir? Açıklayınız.

Ülkemiz, elektriği üretmek için kullandığı doğal gaz, petrol gibi enerji kaynaklarının büyük bir kısmını yurt dışından satın almaktadır. Eğer biz evlerimizde elektriği gereksiz yere kullanmazsak, devletimiz dışarıdan daha az enerji satın alır. Böylece paramız yurt dışına gitmez, ülkemizde kalır. Paramızın ülkede kalması da ekonomimizin güçlenmesini ve ülkemizin zenginleşmesini sağlar.

Bir markete girdiğinizi ve çok sevdiğiniz bir çikolatanın “3 Al 2 Öde” kampanyasında olduğunu gördünüz. Ancak o an çikolataya ihtiyacınız yok. “10 Saniye Kuralı”nı uygularsanız kendinize hangi soruları sorarsınız ve nasıl karar verirsiniz?

“Bu çikolatayı karnım aç olduğu için mi, yoksa sadece canım çektiği veya ucuz olduğu için mi alıyorum?”

“Şu an buna ayıracak bütçem var mı?”

“Bunu almazsam bir şey kaybeder miyim?”

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

13. Aşağıdaki ekonomik faaliyet alanlarının karşısına birer tane örnek yazınız.

1.	Birincil ekonomik faaliyet:	Bir çiftçinin fındık tarlasında fındık toplaması
2.	İkincil ekonomik faaliyet:	Bir marangozun atölyesinde, keresteleri kullanarak mobilya
3.	Üçüncül ekonomik faaliyet:	Bir doktorun hastanede hastaları muayene etmesi
4.	Dördüncül ekonomik faaliyet:	Bir bilim insanının bir üniversitede yeni bir kanser tedavisi yöntemi üzerine araştırma yapması.
5.	Beşincil ekonomik faaliyet:	Maliye bakanının ülkedeki enflasyonla mücadele etmek için faiz oranlarını artırma veya azaltma kararını alması

14. Aşağıdaki metni ve kendi bilgilerinizi kullanarak soruları kısaca cevaplayınız.

Cumhuriyet, milletin egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği temsilciler aracılığıyla kullandığı yönetim biçimidir. Bu yönetim şeklinde temel ilke millî egemenliktir, yani yönetme gücü millete aittir. Demokrasi ise bu yönetimin uygulanış biçimidir. Demokrasilerde herkes kanun önünde eşittir, farklı fikirler siyasi partiler aracılığıyla mecliste temsil edilir ve kararlar çoğunluğun oyuna göre alınır.

a. Cumhuriyet yönetiminde egemenlik kime aittir?

Egemenlik, kayıtsız şartsız millete aittir.

b. Demokrasilerde farklı fikirlerin mecliste temsil edilmesini sağlayan kuruluşlar nelerdir?

Siyasi partilerdir.

c. Yöneticilerin halk tarafından belirli aralıklarla belirlendiği demokratik eylem nedir?

Seçimdir.

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

15. Aşağıda verilen ifadelerin doğru ya da yanlış olduğu belirtiniz.

1. Bir toplumda etkin vatandaş sayısının artması toplumsal düzeni olumlu etkiler. D
2. Haklarının bilincinde olmak etkin vatandaşın özelliklerinden biridir. D
3. Eleştirel bakış açısına sahip olmak, toplum düzeninin zedelenmesine neden olur. Y
4. Etkin vatandaşların hâkim olduğu bir toplumda, toplumsal sorunlara karşı duyarlılık artar. D
5. Vatandaşlık okuryazarlığının geliştiği bireylerde sosyal katılım düşüktür. Y
6. Etkin vatandaş, sivil toplum kuruluşlarına üye olur ve kuruluşların çalışmalarına aktif olarak katılır. D
7. Aile, etkin vatandaşın özelliklerini uygulayarak öğrendiğimiz ilk yerdir. D
8. Demokrasinin hâkim olduğu toplumlarda etkin vatandaşlar haklarını daha rahat kullanabilir. D
9. Etkin vatandaş kanun ve kurallara uygun hareket eder. D
10. Vergi vermek devletin vatandaşa karşı olan sorumluluklarından biridir. Y

16. Aşağıdaki metni okuyarak metinle ilgili verilen soruları cevaplayınız.

Çatalhöyük, yaklaşık 9.000 yıl önce kurulmuş ve binlerce insana ev sahipliği yapmış büyük bir köydür. Burada yapılan kazılar, insanların evlerini birbirine bitişik, aralarında sokak olmadan inşa ettiklerini göstermiştir. Evlere giriş ve çıkışlar, çatılardaki açıklıklardan ahşap merdivenler aracılığıyla yapılıyordu. Bu mimari tarzın, vahşi hayvanlara ve dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı bir savunma mekanizması oluşturduğu düşünülmektedir. Ayrıca evlerin duvarlarında av sahnelerini, hayvan figürlerini ve geometrik desenleri betimleyen resimler bulunmuştur. Bu da Çatalhöyük insanının gelişmiş bir sanat anlayışına sahip olduğunu göstermektedir.

Sorular:

1. Çatalhöyük'teki evlerin sokaksız ve girişlerinin çatılardan olmasının temel sebebi ne olabilir?
Dış saldırılara ve vahşi hayvanlara karşı korunmak, güvenlik sağlamak.
2. Çatalhöyük'teki duvar resimleri, orada yaşayan insanların sosyal hayatı hakkında bize hangi bilgiyi vermektedir?
Sanatsal faaliyetlerde bulduklarını ve gelişmiş bir sanat anlayışına sahip olduklarını göstermektedir.

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

17. Aşağıda verilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye ait maddelerin ilgili olduğu temel hak ve özgürlükleri karşısında verilen kutulara yazınız.

Madde 32

- 1 Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek, sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

..Ekonomik,
sömürü ve
zararlı işlerde
çalıştırılmaya
karşı korunma
hakkı

Madde 31

- 2 Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zamanlarını değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence etkinliklerinde bulunma, kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.

..Oyun
oynama
hakkı

Madde 3

- 3 Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.

..Yaşama
hakkı

Madde13

- 4 Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

..Düşünce,
özgürlüğü

Madde 28

- 5 Taraf Devletler, ilköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hâle getirirler.

..Eğitim
hakkı

Madde24

- 6 Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar.

..Sağlık
hakkı

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

18. Aşağıdaki faaliyetler ile ilgili sivil toplum kuruluşlarını eşleştiriniz.

Faaliyetler

Çevreyi korumak ve doğayı temiz tutmak için çalışmalar yapmak

Kan bağıışı kampanyaları düzenlemek

Hayvan haklarını savunmak ve sokak hayvanlarına yardım etmek

Engelli bireylerin yaşam koşullarını iyileştirmek

Afetlerde arama kurtarma faaliyetleri yürütmek

Tarihî ve kültürel mirasın korunması için çalışmalar yapmak

Kadın haklarını korumak ve desteklemek

Kız çocuklarının eğitimine destek olmak

Sivil Toplum Kuruluşları

Türk Kızılay

TEMA Vakfı

Türkiye Sakatlar Derneği

HAKİM
(Hayvan Hakları Federasyonu)

ÇEKÜL Vakfı

AKUT

Koruncuk Vakfı

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

19. Aşağıda karışık olarak verilen kaynakları uygun kutulara yazarak sınıflandırınız.

Kaynaklar

Doğal Gaz - Güneş - Linyit kömürü - rüzgâr

Petrol - Jeotermal - Dalga enerjisi - Nükleer enerji

YENİLENEBİLİR (TÜKENMEYEN) KAYNAKLAR

1. Güneş
2. Rüzgâr
3. Jeotermal
4. Dalga enerjisi

YENİLENEMEYEN (TÜKENEBİLİR) KAYNAKLAR

1. Doğal gaz
2. Linyit kömürü
3. Petrol
4. Nükleer enerji

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Puan:

20. Aşağıdaki listede verilen ürünlerin "İhtiyaç" mı yoksa "İstek" mi olduğunu ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

Ürün / Hizmet	İHTİYAÇ	İSTEK
Kışın giymek için bot	(...X...)	(.....)
Dondurma	(.....)	(...X..)
Okul çantası	(...X...)	(.....)
Uzaktan kumandalı araba	(.....)	(...X..)
Diş macunu	(...X...)	(.....)
Futbolcu kartı koleksiyonu	(.....)	(...X..)
İlaç	(...X...)	(.....)